

INLEIDING	9
HOOFDSTUK 1 ZORGEN VOOR MORGEN	11
1 Welzijnszorg	11
1.1 Wat is welzijnszorg?	11
1.2 Welzijnszorg van gunst naar recht	12
1.3 De positie van de welzijnssector in Vlaanderen, van gisteren tot vandaag	13
1.4 Welzijnsbeleid groeit uit de chaos	14
2 De grote uitdagingen voor het welzijnsbeleid	15
2.1 De wachtlijsten worden almaar langer	15
2.1.1 <i>De demografische evolutie</i>	15
2.1.2 <i>De groeiende kloof tussen welvaart en welzijn</i>	17
2.1.3 <i>De vooruitgang van de geneeskunde</i>	18
2.2 Organiseren we de zorg die de cliënt vraagt?	19
2.2.1 <i>De zorgvraag inventariseren</i>	19
2.2.2 <i>Zorg op maat organiseren</i>	20
2.3 Een sterkere positie voor de cliënt	21
2.3.1 <i>De stem van de cliënt bij de uittekening van het beleid</i>	21
2.3.2 <i>Inspraak van de cliënt in de voorziening</i>	22
2.3.3 <i>Recht op zorg</i>	22
2.4 Recht op gelijke toegang tot zorg	23
2.4.1 <i>Universalisme versus selectivisme</i>	24
2.4.2 <i>Bijdrage van de gebruiker of gratis diensten</i>	26
2.4.3 <i>Ongelijke toegang tot zorg</i>	26
2.4.4 <i>Interculturalisering van de zorg</i>	27
2.5 Wie organiseert de zorg vandaag ... en morgen?	29
2.5.1 <i>Omgaan met de vermarkting van de zorg</i>	30
2.5.2 <i>Recht om zorg te verlenen – de positie van de mantelzorger vandaag</i>	31
2.5.3 <i>De werknemer in de welzijnssector</i>	34
2.5.4 <i>De werkgever in de welzijnssector</i>	36
2.6 Wie zal dat betalen?	37
2.6.1 <i>Wie betaalt de infrastructuur?</i>	38
2.6.2 <i>Wie betaalt de zorg?</i>	39

HOOFDSTUK 2	GEHANDICAPTENBELEID	43
1	Leven met een handicap, en dan?	43
2	De positie van de persoon met een handicap op de arbeidsmarkt	47
2.1	Het categoriale denken	47
2.2	Personen met een handicap en de arbeidsmarkt	48
2.3	De sociale reclassering van mindervaliden	50
2.4	Het Vlaams beleid na 1990	52
2.5	Van tewerkstelling naar activering	53
2.6	Tewerkstelling van personen met een handicap – nood aan inclusief beleid	55
3	De zorg voor personen met een handicap	57
3.1	Gehandicaptenzorg = armenzorg	57
3.2	Gehandicaptenzorg = gemeenschapszorg	58
3.3	De Vlaamse gehandicaptenzorg op nieuwe sporen	60
3.4	Gehandicaptenzorg = persoonsgebonden zorg	62
HOOFDSTUK 3	VAN BIJZONDERE JEUGDBIJSTAND NAAR INTEGRALE JEUGDHULP	65
1	De Wet op de kindbescherming 1912	65
2	De Wet op de bijzondere jeugdbijstand 1965	66
3	De bijzondere jeugdbijstand wordt Vlaams – de decreten van 1985 en 1990	68
3.1	Een algemeen preventief beleid voeren	69
3.2	De individuele hulpverlening organiseren	70
3.2.1	<i>Scheiding van vrijwillige en gerechtelijke hulpverlening</i>	70
3.2.2	<i>Meer rechten voor jongeren</i>	70
3.2.3	<i>Subsidiariteitsbeginsel</i>	70
3.2.4	<i>Differentiatie van het hulpverleningsaanbod</i>	71
3.2.5	<i>Gezinsgerichte werking</i>	71
3.3	De gedwongen hulpverlening	72
4	Van de jaren negentig tot vandaag	75
4.1	Van minder...	75
4.2	... naar veel meer!	75
4.3	Niet alleen maar meer van hetzelfde	77
5	De Integrale Jeugdhulp	79
5.1	De krachtlijnen van de Integrale Jeugdhulp	80
5.2	Integrale Jeugdhulp als beleidsvoorbereidend proces	81
5.3	De grote principes of bakens van de Integrale Jeugdhulp	81
5.3.1	<i>Modulering</i>	81
5.3.2	<i>Onderscheid tussen rechtstreeks en niet-rechtstreeks toegankelijke hulp</i>	82
5.3.3	<i>Een netwerk van rechtstreeks toegankelijke hulp</i>	82
5.3.4	<i>De toegangspoort</i>	83

5.3.5	<i>Trajectbegeleiding</i>	84
5.3.6	<i>Dwang</i>	85
5.3.7	<i>Positie en participatie van de cliënt</i>	85
5.3.8	<i>Crisishulp</i>	86
5.4	Van pilotregio's naar het Decreet integrale jeugdhulpverlening	87
6	Een jeugdsanctierecht?	89
6.1	Kritiek op de beschermingsidee	89
6.2	Op weg naar een nieuw jeugdrecht?	90
6.3	Everberg, de eerste jeugdgevangenis?	92
6.4	De visie op jeugddelinquentie een communautair conflict	93
6.5	Herstelgerichte afhandelingen – Vlaams beleid in de maak	94
HOOFDSTUK 4 HET GEZINSBELEID IN VLAANDEREN		97
1	Het gezinsbeleid gekaderd	97
1.1	Veranderingen in de levensloop van gezinnen	97
1.1.1	<i>Verandering bij de start van het gezin</i>	97
1.1.2	<i>Veranderingen bij de ontbinding van het gezin</i>	99
1.1.3	<i>Het gezin heeft veel gezichten</i>	100
1.2	Veranderingen in de gezinsorganisatie	101
1.3	Positie van het kind in het gezin	103
1.4	Wat is een 'gezin'?	104
1.5	Het gezinsbeleid	105
2	Kind en Gezin	107
2.1	Het ontstaan	107
2.2	De jaren dertig tot zeventig	108
2.3	Van NWK tot Kind en Gezin	108
2.4	De preventieve kinderzorg gisteren, vandaag en morgen	109
2.4.1	<i>De preventieve kinderzorg tussen 1987 en 1997</i>	109
2.4.2	<i>De preventieve kinderzorg vandaag</i>	110
2.4.3	<i>Uitdagingen voor het preventieve zorgbeleid</i>	112
2.5	De kinderopvang gisteren, vandaag en morgen	114
2.5.1	<i>De kinderopvang tussen 1987 en 1994</i>	114
2.5.2	<i>Kinderopvang vandaag</i>	114
2.5.3	<i>De uitdagingen voor het kinderopvangbeleid</i>	116
2.6	Bijzondere zorg en hulpverlening gisteren, vandaag en morgen	121
2.6.1	<i>De bijzondere zorg en hulpverlening tussen 1987 en 1997</i>	121
2.6.2	<i>Bijzondere zorg en hulpverlening vandaag</i>	122
2.6.3	<i>De uitdagingen voor het beleid in verband met bijzondere zorg en hulpverlening</i>	123

3 De gezinszorg in Vlaanderen	124
3.1 De thuiszorg vroeger	125
3.2 De thuiszorg vandaag	127
3.3 De grote uitdagingen voor het thuiszorgbeleid	129
3.3.1 <i>De voortdurende spanning tussen betere arbeidsvoorwaarden en de uitbreiding van zorg</i>	129
3.3.2 <i>De moeilijke positie van de publieke diensten voor gezinszorg</i>	129
3.3.3 <i>De complexiteit van gedeelde bevoegdheden en de organisatie van de eerste lijn</i>	130
3.3.4 <i>De thuiszorg staat of valt met de mantelzorger</i>	133
4 Het Vlaams ouderenbeleid	133
4.1 De residentiële ouderenzorg gisteren	135
4.2 De residentiële ouderenzorg in Vlaanderen	136
4.3 De residentiële ouderenzorg vandaag	138
4.4 De grote uitdagingen voor het residentiële ouderenzorgbeleid	140
4.4.1 <i>De ontwikkeling van de woon-zorgzone, de brug tussen ambulante en residentiële ouderenzorg</i>	140
4.4.2 <i>De kosten van de residentiële ouderenzorg</i>	141
HOOFDSTUK 5 ALGEMEEN WELZIJN	143
1 Armoede in Vlaanderen	145
1.1 De armoede uitsluiten	145
1.2 Rijkdom bestrijden	147
1.3 Is er nog armoede in Vlaanderen?	148
1.4 De nieuwe sociale kwestie	150
1.5 De actieve welvaartsstaat	151
1.6 De actieve welvaartsstaat kritisch bekeken	153
2 Het algemeen welzijnsbeleid	157
2.1 Is het maatschappelijk welzijn een Vlaamse bevoegdheid?	157
2.2 Openbaar en/of privaat maatschappelijk welzijn	159
2.3 Het Algemeen Welzijnswerk	160
2.4 OCMW en caw partners van de eerste lijn?	162
3 Het lokaal sociaal beleid	164
3.1 Het lokaal sociaal beleid herontdekt	164
3.2 Vlaanderen stimuleert het lokaal sociale beleid, maar... met mate	166
3.2.1 <i>Van Sociaal Impulsfonds naar Sociaal Stedenfonds</i>	166
3.2.2 <i>Het Decreet lokaal sociaal beleid</i>	168
3.2.3 <i>De wording van de zorgregio's</i>	169
4 De OCMW-wet is 30 jaar jong	173